

Slovenija izhaja vsaki teden dvakrat, in sicer vsaki torek in petik. Predplačuje se za celo leto v založnici v Ljubljani 7 gold., za pol leta 3 gold. in $\frac{1}{2}$, za eno kvatre 1 gold. in 45 kr. Za celoletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajuje se $\frac{1}{4}$ gold. Za po pošti pošiljano Slovenijo je celoletno plačilo 8 gold., polletno 4 gold., za eno kvatre 2 gold.

Austrijsko brodovje ali flota in njegova prihodna osnova.

Nikdar nismo bili tako in sicer žalostno prepričani, da Austriji bojne ladje manjkajo in da so napčno vravnane, kakor zdaj, ko bi nam dobro napravljene ladje tolikaj potrebne bile. Milan in ž njim staniše našiga bojniga brodovja Benedke sta se vzdignila na enkrat z celo Italio, prelomiti že razrušeni jarem stare Austrie; vse moči laške dežele so se zjediniile podreti, kar več ni stalo. Veselje zavoljo slavno dokončanih Sušcovih dni je bilo na Dunaju toliko večji za to, ker je veliko njih pred z našimi gorečimi sosedi v jugu deržalo, da so že pred se k boju za svobodo pripravljali, in ker se je mislilo, da njim bode zdaj na enkrat zadosti storjeno. Vendar kako žalostno smo čez 10 dolgih dni vidili, da smo se prerajali bili; namesto novic od neizrečeniga veselja in vriska, so se narhujši reči zaslišale, da je namreč Italija vkljub zadobljeni svobodi zoper cesarstvo in zoper njeno zvezo za orožje pri-jela; ako ravno več vzroka praviga ni bilo.

Mogočna Austria bo krepko in junaško to vojsko končala in zopet zvezo nezvesto odlo-čenih z celotno deržavo vterdila. Upamo pa, da se bode iz te vojske marsikaj naučila, in zlasti tudi to, da se naprave (Institute), ki so lastnina cele deržave, ne bodo več samo Laham izročevale, kakor se je doslej z austrian-skimi ladjami godilo; občne naprave morajo tako osnovane biti, da se cela deržava na-nje za-nesi zamore.

De bi se to pri austrijski pomorski (na-morski) moči doseglo, mora vse mornarstvo pri-pravno in izurjeno in pa celi deržavi edino vdano in zvesto biti. Te lastnosti pak zdru-žene in v vsi popolnosti najdemo v slavjanskim narodu, ki na celim dolgem bregovji od izvira Timava do konca Dalmacie in po istrijskih in dalmatinskih otokih prebiva. On edino zasluži, da bi se mu austrijsko brodovje čez in čez izročilo, on je bil tudi dosihmal jedro delavnih moči, to je njegova cena, ravno kot vrednost celiga austrijskiga Slavjanstva se spoznala in čislala ni; slavjanskemu mornarju, najbolj-šimu na svetu, je dozda zapovedoval Talianec; ta je čast imel, Slavjanu sta ostajala delo in trud.

Mesca Sušca se je izkazalo, da je večji del naše flote odpadel, samo ta okolišina je še en odsek Austriji ohranila, da se je namreč en razdelik austrijskih bojnih ladij pri začetku laške vojske na istrijskim bregu znajšel in da se je z namestjenjem slavjanskih in nemških vojakov izdaji v okom prišlo. Ako bi bila že pred za čisto slavjansko veljala, kdo bi bil derznil med mornarji izdajavce nabirati?

Ali zdaj so se nekteri vdali drugim že-ljami, austrijsko brodovje ko seme in podlago za nemško floto imeti in porabiti, za katero se že bira clo po naših slovenskih deželah raz-pisuje. Počakajte, za ladje je treba morja; za nemško floto je treba nemškiga morja, kteriga pa v Austriji nikjer ne najdemo. Bodemo mi Slavjani le vedno sužni delavci ptujih gospo-darjev! Slavjansko je morje, in slavjansko je mornarstvo od nekda slavno; kakor naš Vod-nik poje:

Že močen na morju,
Ilirjan je bil,
K' se ladie tesat
Je Rimic učil.

Veči pripravnosti Ilirjana ko austrijskiga Nemca na morji mi ni treba izkazavati; saj je od detinstva več na vodi ko na zemlji; kumej rojen se že veslati od očeta uči; na bregovji je ribič, na morji je serčan in pošten prevoznik za vse narode, ki v srednim morji tergujejo; on v sebi zjedini vse lastnosti dobriga mornarja, ročnost in znajdenost, moč, terdnost, serčnost in poštenost; tudi njegova zvestoba domovini in cesarju je neoskrunjena. Ako tedej Austria izversto in zvesto brodovje (floto) imeti hoče, zamore ono le slavjansko biti.

Vendar če kdo poreče, da Ilir viši mor-narske učenosti nema, ki jo vodstvo bojniga brodovja tirja, se mu ogovori, dajte mu jo, seme učenosti bode nar rodovitniši tla našlo. Ali ne dajte mu nemške učenike in mojstre, ne velevajte mu po nemško, ne silite mu ptu-jiga jezika, ampak dajte mu priložnost, da se narodno omika, izobraži in v narodnim jeziku si vikši mornarske učenosti zadobi; imeli bo-ste mornarja, da ga nihče prekosil ne bode, z nemščino ne bote nikdar kaj popolniga dosegli; vse bo le polovično.

Na Dunaju mesca Velkiserpana. M. Živic.

Kakošna se na Hrovaškim sovraž-nikam domovine gode.

Vsakimu pravimu Slavjanu mora od ve-selja sereč poskakovati, če pomisli, kako se junaški rodoljubi na Hrovaškim že od 1835 léta za svojo narodnost in domovino poganjajo. Na domačim in vogerskim zboru so se z ne-ostrašljivo serčnostjo in neizrečeno gorečnostjo sukali z Madžari in madžaroni za svoje pra-vice. Per mnogih perložnostih so jo očitno povédali, da jim je ljubši smert kakor ostudni jarem madžarski. Tode tudi na Hrovaškim je bilo med rumeno pšenico nekoliko zern smerd-ljiviga plevla. To so bili tisti škodljivi mer-česi, ki so nekaj iz gerdiga samoprda, nekaj iz nesramniga hlapčevskiga perlizovanja do prevzétnih Madžarov, večji del pa iz gole sle-pote hotli pravice trojedniga kraljéstva dal-matinskiga, hrovaškiga ino slavonskiga zatréti, slavjansko narodnost v tih krajih s korenino zruvati, namesto krepkiga domačiga jezika v šestih letih zoperno okasto*) madžaršino v pisarnice vsiliti, tistim uradnikom pa slovo dati, kteri bi se je v tem času ne naučili, itd. Po tem bi bil ptujec gospod, Hrovat pa berač v svoji domovini.

De bi bile pa té sovražne gerdouši svoj hudoben namen doségle, so se včas po gadje plazile, včas so pa po labudovo glavo nosile, in so veliko premoženja iz sovražtva do svo-jiga naroda zapravile. Posébna čast gré Jo-zipoviću, nemirnemu turopoljskemu županu (ko-mešu), da je z pomočjo sebi enakih gerdunov neizrečeno veliko prepira, sovražtva in clo po-boja na Hrovaškim napravil. Mende je mislil, da bo že jutro z vogerskim nadvornikom češnje zobal. Tode šiba božja je tudi té po ptujim hrepeneče gerdobe šlenila, da jih je péklo.

Komaj zasliši hrovaško-slavonski narod, da svoboda svojo glavo vzdiguje, kar se vzdigne in na Dunaj cesarja prosit gre, da bi mu dal njegoviga ljubljenca, barona Jelačića, za bana.

*) Zoperniga glasú ok je madžaršina polna. Pisatelj.

Pravični cesar pravično prošnjo vsliši, ter spolne serčno željo svojimu vselej zvestimu narodu. Jelačić, Hrovat in Slavjan od verha do tal, stopi med narod in reče, da je volja naroda tudi volja njegova. In volja na-roda je bila: „Smert izdajavcem!“ Toraj zdaj gorje madžaronam. Nekteri so še poboljšani meakulpali na persi, drugi so kakor ponočne ptice na skrivnim teremtetovali, in nekaj jih je derlo iz domovine svojim preljubim Madžaram v naročje, da se je kadilo za njimi. Ti se ski-tajo, kakor zgubljeni ovni po Vogerskim šun-tajo in podpihujejo Madžare na svoje rojake ino želijo nesrečo domovini svoji. To viditi in slišati zgrabi strašni serd in čert nektere v zboru zagrebške županije zbrane domorodce, ter so hotli ta nesrečen izrod svojiga rodú ojestro na premoženju strahovati. Tode nekteri v zboru vstanejo ino svetjejo, da naj še malo počakajo. Saj mende vender ni mogoče, so djali, da bi bila hrovaška dežela tolikanj ne-srečna, da bi se njeni zmoteni sinovi po nobeni ceni ne dali na pravo pot perpeljati. Razser-den zbor zopet potihne ino enoglasno skléne vse begune po Novinah domu poklicati, on jim svoje poštenje zastavi, da se jim nar manjši stvarce hudiga ne bode zgodilo, če pridejo poboljšani na svoj dom. Zraven tega se pa tudi strašno zagrozi tistim, kteri bi terdno-vratno per svojih peklenskih mislih ostali, da jih bo kakor izdajavce domovine ojstra pa pravična kazen zadéla. Glejte! pravična šiba božja čaka vsaciga, kteri je sovražnik svojiga rodú!

Hrovaška dežela je nam Slovenceam živa priča, da je ložej dereči Savi pot zajeziti, kakor zbujeniga duha narodnosti v verige za-kovati. Kakor zajezena reka jez razdrobi, in se razlije po žitnim polju jezivca, ravno tako serdito plane duh narodnosti stergavši svoje spono po svojih tlačivnicah, ino jih razperši kakor lahko plevo jezni vihar. Ne zatirati svoje narodnosti, ampak jo po svoji moči pod-pirati ino ji kazati pravo pot, je sveta dolžnost vsaciga Slovenca.

L. Pintar.

Francoski glas o Austrii.

Journal des Débats 30. pr. m. piše zastran dolnjih podonavskih deželá: Pred letam 1840 ni bilo dvombe zastran namena Angležov. Od-krito so se vpirali razširu Rusie. Leta 1840 se je vse premenilo: namesti odpora proti Ru-sam kazalo se je Angležam ložeje, razumeti se ž njimi proti Francozám zastran Egipta. Od tega časa se je vsigdar bati, da bi se An-gleži in Rusi ne zjediniili. Ako Austria doljno Donovo brani, brani svojo neodvisnost (samo-stalnost), in nikomur toliko na tem ne leži kot Austrii, da čuje nad razširam Rusov na svoji strani. Ali Austria je ravno zdaj v nevarni krizi; vse narodnosti, pod njenim žezlam sto-ječe, se bojujejo proti sebi; Lah se ji vmik-vajo; Čehi se močno poganjajo; Ogri se rav-najo na boj proti Hervatam. V takim stanju kaj more početi Austria, da bi branila neod-visnost doljne Donave? Te stiske Austrie mo-rajó biti Rusam kaj vgodne in priležne. Dok-ler so austrijsko vlado poslušali (vbogali) v Pešti, kakor v Pragi, na Dunaju kakor v Inšpruku, se je Rusia bati mogla, da najde na Donavi moč, ki bi ji cesto do Carigrada

zastopila. Ali zdaj je druga, Rusi ne vidijo ko prepir in razpirtje med neprijatli. Tudi izhodna Evropa je navdana z duham pomote in nje moči so oslabele in opešale. Ako Rusia tam z pokorno in terdno močjo na noge stopi, bi lahko in gotovo premagala. — Kaj ima in kaj more francozka dežela pri tem storiti? Nam leži na tem, da to, kar je še od evropske ravnovege (Gleichgewicht) ostalo, obdržimo, in nam je enako nevarno, če se ta ravnovaga podere na Donavi ali pa na Rajnu. Ali sredstva so drugačne. Rajn in planine (alpe) so, bi rekel, okrog naše moči, in za to moramo z orožjem to stran varvati. Ali na Donavi in Bosforu zamoremo le z dnarji in diplomacijo kaj opraviti. Bode pak naša diplomacija polna zmot in naši dohodki prazni, se za naše besede nihče zmenil ne bode na ti strani Evrope. Ako govorimo o zmotah, mislimo zmote pariške diplomacije, in kako bi o blodnjah ne govorili, ko smo ni davno v zbornici slišali, da prihod Rusov na Donavi zamore zkaziti napravo velike podonavske zveze. Kaj je to za ena zveza podonavska? Kje je? Kako se bo držala? Narodi na Donavi namesto združiti se jamejo iz narodne zavisti se pobijati. Slavjani se vzdigujejo proti Madžaram; Nemci bi radi dobiček vlekli iz tega boja. Kje je edinost? Ne sme se diplomacija pečati z prihodnostjo, ampak z pričujočnostjo. Govorite o veliki zvezi podonavski? De, je zveza, ki jo je historia storila, in ktero vi pozabite: ta zveza se imenuje Austria. Vemo dobro, da ne dopade Utopistam, ker ima staro ime: mi vidimo pa le eno nesrečo, da je ta zveza oslabela. Vendar to še vse ne brani, da bi Austria ne mogla biti mogočna zveza na Donavi. Austria terpi zavoljo razdružljivosti svojih pervin (živlev); ali mi se ne veselimo, marveč nam je to žal; zakaj mi si Austrie na nobenim koncu slabe ne želimo, kakor na enim in ta je v Italiji; drugodi si jo prav močno želimo, ker to za rešenje, srečo cele Evrope deržimo. Ne zgubimo tedaj Austrio zavoljo velike podonavske zveze. Vstvariti podonavsko zvezo in nasloniti jo na Nemško državo se pravi podreti Austrio. Boljši je pa ohraniti Austrio, ki je že, kakor novo si vstvariti. Pervo delo je ložje.“

(Po Praž. nov.)

Austriansko Cesarstvo.

Dunaj.

Minister znotrajnih oprav, Doblhoff, oznani 8. t. m., da je njeg. Vel. naš presvitli Cesar v Inšpruku 5. d. t. m. poslanec deržavniga zbora prijazno sprejel, in obljubil, volji svojiga naroda z veseljem zadostiti; da tedaj presvitli Cesar in Cesarica in nj. c. Vis. Nadvojvoda Franc Karl z sinom Francam Jošefom saboto (12. d. t. m.) na Dunaj pridejo. — Ako Bog da, pride s cesarsko rodovino tudi toliko potrebno zaupanje med ljudstvom in prestolom. —

Deržavni zbor se je 2. 3. in 4. dan t. m. daleč posvetoval čez opravljeni red; tudi je bilo ministerstvo poprašano zastran raznih reči: Na vprašanje Šercerja, kaj je bojno ministerstvo storilo, da se povelje nemškega bojnika ministra „v. Peucker“ zastran nemških kokard v avstrijski armadi izpolne, je odgovoril minister Latour, da so avstrijski vojšaki že večkrat in zadnji pri Lipskem za Nemce kri prelivali, brez da bi bili trojno nemško barvo nosili, da bodo Nemcam, če bo treba, še pomagali, da bi pa nemška kokarda samo avstrijsko po bratovsko sklenjeno armado razdražiti vtegnila. Z drugimi ministri se pa še ni o tem posvetoval.

V seji 5. Velkoserpana je denarni minister obljubil natančno razlago čez sedajni stan denarstva v naši državi, da se bode deržavni zbor prepričal, kaj in kako de je; minister misli, da je avstrijsko ljudstvo še dovolj pri moči, vse dolžnosti svoje izpolniti; vendar pa de se mora zavoljo nenavadnih dogodb in

stroškov letašnega leta tudi začasne nenavadne naredbe storiti, dokler ne bode zbor dokončno postavil zastran davkov in sploh zastran nabere potrebnih deržavnih dohodkov dal. —

Dalej je bilo govorenje o opravljenem redu.

— 7. dan t. m. se je zbor daleč posvetoval čez opravljeni red in razum drugih vprašanj je zbornik Brestl omenil, kako de se zamorejo besede iz prestolniga nagovora: „Vojska na Laškem se ne pelja proti svobodi laških narodov“ z tem zjediniti, kar general Velden oznani, da imajo namreč Avstrijski vojšaki pregnaniga in vedno vsi svobodi protivniga vojvoda Modeneskiga zopet na prestol posaditi.

Doblhoff je odgovoril, da mu kaj taciga ni znano.

K. 8. d. t. m. Pretečeni teden se je bil raznesil glas, da mislijo nekteri republiko (samostalno gospodarstvo ljudstva) razglasiti, kar jih je mnogo verjelo; vendar je bilo to prazno. Oba obhajila, namreč zastran izvoljeniga nemškega namestnika (6. dan) in pa zastran slavne zmage na Laškem (7. dan) sta se prav v redu zgodila. V nedeljo je imelo tukajšno vojaštvo nemške trakove na banderih, ktere so pa že drugi dan berž sneli, in tudi šotor je imel 3 černo-rumene bandere, v katerih se je sveta maša brala. Nemških kokard pa vojšaki vendar niso imeli. V današnji sednici deržavniga zbora je odgovoril minister Doblhoff na vprašanje zastran Hervatov in Madžarov, da mu sicer ni znan konec pogovorov Bana z nadvornikom (nadvoj. Stepanom), da je pa na vprašanje madžarskiga ministerskiga predsednika Bathianya odpisal, da avstrijsko ministerstvo pragmatičsko sankcijo za popolnoma veljavno derži in da deržaje se pravila, svim narodom enake pravice podeljiti, terjanje Hervatov za pravično spozna, ter na strani Hervatov stoji.

Potem se je prevzel predlog Kudliča (zakaj opravljeni red je bil včeraj dognan), vendar se zbor nobene odločbe izrekel ni. Kudlič je v prijetnim govoru stan in razmere kmetijstva razložil. Ako bi kmetje zraven bili, bi bili vidli, da gospoda boljši za-nje govori, kakor sami. Danas so vsi kmetje molčali, nihče ni čehnil, če ravno se je le od kmetov in grašin govorilo. Zberite si tedaj učeniga, najdeniga moža, — vendar pošteniga dobrega serca.

* C. kr. ministerstvo šolstva je sklenilo vse konvikte odpraviti in razpustiti. —

* Jelačić je šel iz Dunaja brez pomirenja z Madžari. Bo vojska, bode. V Slavjanski kavani na Dunaju se spisujejo dobrovoljci proti Madžaram. Eni pravijo, da jih je že 4000, ker je tudi mnogo Nemcev med njimi. Jo potegnejo do Tater (karpotov), Slovake k življenju obuditi. (Narod. nov.)

(Iz narodnih novin, od H. Borovskiga.) Na Dunaju rojijo zdaj nemški časopisi kakor muhe; nikjer na celim svetu ni podnebje tako prijazno za časopise. Postava o tisku, po ministerstvu na svitlo dana, plača tukaj kolikor koran; vsak piše in natiska, kakor za dobro (t. j. za zlo) spozna. Dunajčani se obderže v stanovitni merzlici z temi časopisi, ki se povsod po ulicah prodavajo. Naključilo se je, da so vsi vredniki (redaktori) tiste vere, ktere sta bila preroka Habakuk in Nehemias, pa zastran tega vendar v saboto časopise izdajajo.

En časopis te baže ima ime „Schwarz-Roth-Gold.“; založnik je znani Löhner. Motto v prvem listu je: Deutschland, Deutschland über Alles, Ueber alles in der Welt! t. j. Napred Nemec in — potem človek! Nemstvo čez vse in — čez pravico!

Dozdaj so še le 4 listi na svitlo prišli; vendar smo se že iz njih prepričali, da ni človeka na svetu, kteriga bi Löhner ponemčiti za pravično ne glasil.

V začetku stoji prostodušni nemški Credo tako le: „Verujemo v s. Duha humanite (človečnosti), ki gospoduje in življenje daja vsem narodom zemlje vsakiga plemena in kraljestva. Verujemo, da je ta duh na zemljo prišel kakor nemški narod (dass dieser Geist Mensch

geworden ist im deutschen Volke), čigar duh je duh njegoviga duha, da bi zbudil vse narode žive in mrtve. — Očitno je, kar hočemo. Hočemo nemško edinost, nemško Austrio. Naše Nemstvo ne lepí na grudi (Scholle), kjer se je kdo rodil, ampak na zlahtnosti činov in misel i. t. d.“

To se pravi po slavjansko v kratkim: Verujem, da so samo Nemci ljudje, le oni imajo nad vsemi gospodovati, le Nemci imajo razum, in drugi narodi morajo čakati, ako še kaj od tega razuma ostane in na-nje dojde; od Nemcov pride vse dobro na zemlji. Mi nočemo veliko: samo Austrio celo ponemčiti, in za Nemca ne deržimo samo tega, kdor se je na Nemškem rodil ali nemško govori, ampak vsakiga, kogar zamoremo prisiliti, da Nemec postane. Zraven tega se že samo na sebi razumi, da so vsi drugi narodi proti nam samo pleva, samo mi Nemci smo kaj vredni! —

De, de, duh njega je duh njegoviga duha, to je ta globoka filosofija in zavoljo teh duhov ste tako napihnjeni, da se več napihniti ne morete in ko tista živalca v muži počiti morate! —

Slovenske dežele.

Iz Ipave 3. Velkiserpana. Pred kakimi tremi meseci so bili začeli staro zapušeno cesto čez Hrušico na vso moč od obeh strani, — pri Logacu in nad Ipavo — popravljati, in sicer na cesarske potroške. Delali so jo tri sežnje široko, ker so menili, da se bo ne le vsa vojašna, kar je bil mende poglaviti vzrok tega začetja, ampak tudi kupčija iz Laškiga na to stran obrnila, clo pošto že so govorili, da nam bodo iz Terga na Col (Podvelb) preselili. Teržanam in Šentvidcam, prej večkrat že opominjanim, poskerbeti, da bi se težavni in nevarni kos dozrajne velke ceste čez Rebernico kako predelal in zboljšal, začne zadníc le vender po glavi šumeti, da bi jim nova cesta čez Hrušico ne le pri vinski kupčiji morebit kej klubovati, ampak tudi, posebno Šentvidcam marsikak goldinarček, ki ga z volmi čez Rebernico zaslužijo, odtegniti vtegnila. Kaj tedaj je bilo početi? Ni blo dosti premišljanja treba. Kar na enkrat se sliši, da delo je ostavljeno — Čiči, kterih je vse gomalelo, se počasi domu zgubé, ali pa drugod zaslužka išejo — napeljano kamnje pa in zemljo nakopano zdej dež spira, in cesta čez Hrušico je zapušena bolj ko poprej. Vzroki vsiga tega nam niso znani.

Vojakam in vsim tistim, kterim je na tim ležeče, hitreji do zaželjeniga konca svojiga popotovanja priti, bi cesta čez Hrušico o poletnim času — ne odrečem — nekoliko pota prikrajšala. Po zimi pa bi jo mende snegovi in veliki zameti, kakoršni so po teh krajih, popolnoma zaperli. Se vé, da bi delavci bli najeti, sneg kidati, ali kaj to pomaga, ker bi ga burja, ki tudi tam, čeravno ne tako hudo, kakor po Ipavi, razgraja, čez noč, če ne prej, zopet nasula. Ali ni tudi velka Dunajsko-Teržaška kupčijska cesta zastran silnih zametov med Razdrtim, Postojno in Planino po zimi večkrat zaperta? ko si vender cestna gospodarska vse prizadene, jo vedno odperto in v dobrem stanu ohraniti, kar bi se pri novi čez Hrušico nar beržej ne, pa tudi ne tako lahko kot pri Teržaški zgodilo. — Kupčija iz Laškiga v slavjanske in nemške dežele je tukej skozi tako majhna, da bi se pač ne plačevalo v ta namen posebne ceste napravljati, in jo z velikimi potroški v dobrem stanu ohranovati. Nekej vina, cukra, svilé javalne dva voza iz knežije (Grafschaft Görz) to je vse. Brez tega pa, da bi se tudi le to malo blaga samo poleti po té poti voziti znalo, bi vsak voznik od Šturje do verh Hrušice, pri vozu le koliko obloženim dva, tri in po permiri še več parov volov predprege (čvetera) potreboval, česar čez Rebernico v taki daljavi ni treba. — Vse to velja tudi od pošte.

Pa burja po Ipavski dolini! — Res burjo, hudo burjo imamo mi, pa to je vsa naša zima,

tudi burja ne ostane cele mesce, kot sneg, kader ga enkrat na kupe pade; če nekatere dni ali tudi tedne razsaja, pa za nekeje časa zopet jenja, in poštni vozovi jo s pomočjo kakih osem ali devet deržakov večdel skozi prerežejo, sneg pa Ipavcam nikdar dosti nadleže ne dela.

Le zadnič še pomislimo, kako samotna bi bila ta nova cesta čez Hrušico. Od Logaca do Podkrajja — daljava 4 ur — gre skozi zaraščen temin gojzd, ni je do zdej gostivnice nobene, kjer bi se trudni popotnik nekoliko pokrepčal, in skorej tudi priložniga kraja ne, kako napraviti. De bi hudobni ljudje, kakoršnih se nam je v sedajnih časih zavolj zmirej večiga vboštva in pomanjkanja bolj ko dosihmal bati, svoje bezdušne in kervave naklepe po tih tminah in samotah iskali tudi v djanji speljati, si je lahko misliti. Ker bi po tim takim od ceste čez Hrušico nič ali le malo koristili in dobička se nadjati blo, se tudi zdej od nobene strani, nar menj od Ipavske, kake pritožbe ne sliši, de je to delo vstavljeno.

—d—

Iz Štajerskiga piše neki rodoljub v Zagrebške d. h. sl. novine: „Ker zvemo, de se pri vas prineski zbirajo za deželno brambo, smo tudi mi pripravljeni svojim bratom pomagati, samo povejte, kam čemo pošiljati prineske.“ (Gospodu Antonu Biščanu, deželnimu kasirju. Vredništvo.)

(E.) Od Drave 7. Velkiserpana. Čuli ste gotovo, da je v oni čas, kedar so bile volitve za Frankfurt razpisane, tretji del voliteljev volitne okolice ptujske (Pettau) očitno se zoperstavil vsaki zavezi, (izvzamši zavezo branjenja zoper unajne ino znotrajne neprijatelje, ali kakor Nemec pravi: Schutz und Trutzbündniss), s Nemci ino vsakemu pošiljanju poročnikov v Frankfurt. Med 280 volitelji (Wahlmänner) samo jih je glasovalo blizo 50 ponemčenjakov, ali pa podkuplenih Slovincov ino drugih, kateri se znali niso, zakaj se gre, tako da je res, kar je neki dopisnik Vašega kraja rekel, da bi jih bil tudi lahko človek za zavezo s Turki nagovoril. Ker je ali večina voliteljev in vse ljudstvo proti zavezi bilo, tako Ptujska volitna okolica nobenega poročnika v Frankfurt ni poslala, ker je v volitnem protokoli čisto ino glasno zaznamvano bilo, da je narod te okolice očitno zoper pošiljanje ino zavezo. Zavoljo tega tudi z 50 glasmi zvoljeni poročnik ni prijel poslaništva, ino c. k. gubernium gradčki ni nove zapovedi dal, po kateri bi nova volitev vkazana bila; znamenje, kako malo je vladi na serci ležalo za frankfurtsko zbirališče, kterege je le neka nemško-židovska stranka vzbudila. Če ravno iz našega Ptuja ni poročnika bilo, vendar je nemški Ptuj bandero nemško na veliko soboto pred obhajilom vstajenja z muziko ino pokanjem možnarov na stari ptujski turen posadil, nemške kokarde na vsaki steber obesil, ino se ko terdi Nemec nesel. Kedar je nadvojvoda Janez za nemške deržave opravnika razglašen, tudi naš Ptuj ni zaostal, ampak vse olje pokupil ino mesto posvetil. Da se nemških transparentov ni pogrešalo, se zastopi. Samo na dvema hišama se je bral slovenski napis: „Živio Joan“, napravljen od nekega Moravca ino „Dolgu živi naš Janez!“ zložen od kranjskega Slovence. Čez teden dni je govoril naš Ptuj že drugači, ko je bral, da je za nemške dežele opravnika v Frankfurtu na deržavne troške za nekoliko tavnent stan najet. Ali mi v našem mestu nismo tako dosledni (consequent), ko indi, zato gotovo polže za zajce strelamo. Pred nekoliko dnevi pride v mesto starorimsko, v mesto svojega rojstva neki dohtar Waser, professor pravice ino titularni svetovavec deželni v Inspruku, ino z širokimi ustami kaže, kako potrebno da je za mesto, da se kdo v Frankfurt pošle. Hitro si sedne mestni odbor, da si napisati prošnjo (ker sam prav nemški ne vé), na prezidium, da naj novo volitev razpiše, ali pa dohtarja Waser ko zvoljeniga poročnika poterdí. Oho, ta ne gre! Ptujčani ste malo prebahasti! Več ko 5000 jih je podpisalo, da neče k nemški zavezi, mislite, da bodo zdaj hitro prileteli. Ali niste čuli prvi krat, kaj so Vam povedali: „Z Nemškega nič ne pride druga ko toča“. Ali tudi čete v Frankfurtu za princa Janeza stand (najem) plače-

vati, ino njegovega Cesarstva ministre? Gotovo ne! V Dunaju je naš dober Ferdinand; Bog živi tudi Joana v Frankfurtu, ker mu ni več v Esterajhi dopalo. — Rad bi vedil, kaj bode gubernium odločil. Slovenec ostani raj doma, ko pa da bi na volitev za Frankfurt sel. Okopaj krompir, mlati, kosi, več bode koristi, ko pa na volitvi. Placoval boš doma tako precej dosti za svojega Cesarja, ne pa da bi se v Frankfurt denarje pošiljal. Varuj se Nemca ino Madžara, večih neprijateljev nemaš ino nesi imel.

Danes so marširale skozi naše mesto dve kompanije Don Migueleve regimente, od katerih Vi ste v Slovenii opomnili, nazaj na Ogersko; zakaj pa ne v Taliansko? V Austrii, se mi zdi, da gre vse narobe!

* Nemoremo slovenskim družtvam na Dunaju, v Gradcu, Ljubljani in Gorici zamolčati še dozdaj neznaniga prijatla, namreč gospoda Antona Lipovška iz Štajerskiga, ki nas je v zadnjim svojim dopisu zagotovil: „dass sich der gesunde Sinn der — im obern Theile des Cillier Kreises und in Kärnten — wohnenden — bessern slovenischen Bauern durch die verschiedenen „slovenske zборе“ — mit separatistischen und panslavistischen Tendenzen — schwerlich werde verderben lassen! Es werden lauter Luftschlösser gebaut!! Ultra-Radicalismus (cheu!) wird bei den hiesigen — gescheitden Bauern nicht Eingang finden.“ Dalej piše ta gospod, de je njegovo in vsih pametnih Slovincov misel popolnoma zadel „Odgovor Nemecev“ Slovenskimu družtvu v Ljubljani, ki se je bral v dokladi k Wiener Zeitung list 138.

Hervaska in slavonska dežela.

Nj. eksc. ban Jelčić je 4. d. t. m. v večer iz Dunaja nazaj v Zagreb prišel.

Od Drave 2. t. m. Mi stojimo pripravljeni na boj na desnim bregu te reke. Varadin je polen vojašne in je izhodnima taboru bolj podoben ko mirnima mestu; k temu posebno pripomorajo veliki oborožani Serežani z rudečimi kapami in suknjami; mi se protivnika sami lotili ne bomo, de ne pride čez nas prekletstvo narodov. Ako nas pa napadejo, bode prvi strel Evropi konec Košutoviga vladanja označil. Graničari so svi močno razkačeni, ter bi svojo jezo že radi v djanju pokazali. Ne more dolgo biti, de se sprimemo, vendar nam še dozdaj ogersko ministerstvo vojske napovedalo ni. — Naša beseda je: Bog živi ustavniga cesarja in kralja! svobodo, enakost in bratstvo vseh narodov! in s tem klicam pozdravijo tudi avstrijski vojaki vsih narodov graničarske regimente. (Po Agrámer Z.)

Mala občina v granici Ferdinandovca je na prvi opomin vredniga dušniga pastirja Ivana Juzaka polovico žitniga zaloga, in pa gotovino, ki je iz občinske žitnice skupej prišla, na darilnik domovine položila. Občina Svesvete je 2000 gold. gotovine v taisti namen darovala, in vsaki gospodar te občine je še poverh 1 cent sena obljubil.

Česka dežela.

Pražki studenti so si izvoljili odbor (Aus-schuss), ki ima naslednji namen: Braniti vse dozdaj zadoblene pravice in svobode Pražkih studentov z vsemi nasledki; na podlagi omikarnosti ne le obderžati ampak tudi povišati moralno moč studentov, vendar brez vsiga hrupa in nemira. Tudi nobenih kap zazdaj učenci nosili ne bodo.

V českich narodnih novinah piše nekdo iz Kerkonoš (Riesengebirge), de ako se Čehi z Nemci združijo, morajo Kerkonošani konec jemati; ker bi Nemci z mašinskimi izdelki celo deželo napolnili, ker so Nemci do zdaj že šole imeli, in so tedej ročniši in izurjeniši v maršikteri obertniški versti, od Čehov, in de ako se Nemci zastran colskih davkov nočejo združiti z Angleži rekoč „weil uns die Engländer überflügeln“ (ker nas Angleži prekosé), to mora tudi od Austrie in njeniga združenja z Nemci veljati.

Ravno tiste novine podajo razglas glavniga vodstva českiga obertniškiga družtva (Gewerbverein) na vse rokodelce na Českim, zlasti pa na ude tega družtva, v katerim glavno vodstvo na znanje da, de je od terzniga ministra (Hornbostla) naproseno, mu svoje misli in želje zastran colne edinosti z Nemci razodeti; zatorej naj vsak tisti, ki je v teh rečeh znajden, svoje mnenje napiše in vodstvu pošlje, in sicer o tem prisanju: Ali je želeti združenje našiga Cesarstva z novo nemško deržavo v pogledu na našo obertnost ali pa kupčijo, ali pa pristop Austrie k nemškemu „Zollverein“? — Gotovo je to silno imenitna reč: „biti ali ne biti, to je vprašanje“ za našo obertnost in kupčijo. Ko bi se vendar skušen in znajden mož, ki Austrio in sosebno Slovence ljubi, znajšel, de bi nam razjasnil, kaj de imajo

slovenske dežele gledé na obertnost pričakovati, če se nemški edinosti pritaknejo.

Ogerska dežela.

Iz Karlovca 27. pret. m. Danas je prišlo iz Hervaskiga 1200 serežanov pod vodstvom županskiga sodnika Pajanoviča in dohtarja Caiča. Karlovski tabor tedej šteje za zdaj 5980 graničarjev, 823 Serbjanov in 1200 serežanov. Zdaj nej nas obiše Grabovski, upamo, de se ne on ne vojašna njegova od tod ne verne v mesto. Drugi naši tabori pa tako le stojé: Na Hervaski meji poleg Drave je 18.000 graničarjev in do 7000 dobrovoljcev. Okoli Požege je 6176 oborožanih mož. Pri Čereviču je 5000 graničarjev in 2000 Serbov. Pri Šentomašu jih je okoli 6000, pri Melenacu 5000. Pri Jazku je narboljši tabor, v katerim je 14.000 graničarjev in drugih. Na Sirigu je za zdaj 1200 ljudji, in pri Deliblatu le 3400. Tudi po drugih mestih jih še po kakšen tisuč. Do zdaj ima serbska armada 157 štukov. — Iz Noviga Sada čujemo, da so Madžari Čarnoeviča prijeli in zaperli. Glej, kako so ga Madžari plačali, de je Serbam vešala (gauge) stavljal. Pri Serbih je zgubil, kar mu Madžari dati niso mogli in pri Madžari tudi nič ni dobil. Tako se vsakimu godí, ki svoj narod zataji! (Beogr. nov.)

Deržavni madžarski zbor je sklenil po svetu Košuta, de naj se nemškemu Frankobrodskemu zboru simpatijo (sočutje) Madžarov izjasni z to prilogo, de — ako bi Nemci z Austrio v kakošno vojsko zamotali, Madžari nikdar in nikakor Austrii pomagali ne bodo.

Kakor se za gotovo govori, je madžarsko ministerstvo sklenilo, novi hervaski zbor v Varaždin pod predsedništvam Jankoviča poklicati, in ako se tudi na tem zboru do pomirenja ne pride, hočejo Madžari za orožje prijeti. (Serb. pešt. n.)

Lombardsko-beneško kraljestvo.

Kakor uradno oznanilo govori, se je Milan ob armadi vdal, in Radecky je 6. dan t. m. ob enajsti uri dopoldne notar v mesto marširal. 5. d. t. m. so se še branili Piemontesi, so bili pa povsod potolčeni in čez reko Ticino prepahneni.

Milanci so sami na Piemontese in na kralja, ko so se odmikvati jeli, streljali; vsi plemenitaši so jo proč potegnili. (Lloyd J.)

Radecky je vse štuke, 1000 bomb in 1000 raket s seboj vzel, de bode mesto Milan, ako se ne vda, grozovitno vkrotil. —

Tudi je zapovedal po tistih krajeh, ktere je že premagal, de morajo vse le v banknotah odrajtavati, tako de je že v Terst in Tirol dosti zlata in srebra prišlo za zmeno z banknotami.

Karl Albert je razpisal na vse dežele zgorne Italie razglas, v katerim svoje zgube le večimu številu sovražnikov, neizrečeni vročini in pa pomankljivosti hrane pripisuje; vender obljubi, de bode v kratkim zopet terdno na nogah stal in opomina, ne obupati.

F. M. L. Velden je šel čez reko Po, neke trume rimskih križnikov in drugo derhal, ki je na naši meji nagajala, prepodit. Zraven pa obljubi Rimljanam v lastnim razglasu, de bode papežovo zemljo berž zapustil, kakor hitro je od te nesnage očisti.

Po bojnimu oznanilu iz Milana od 31. Maliserpana sta sardinski ministerium in tačasna Milanska vlada Francozko pomoč prosila.

Ptuje dežele.

Nemci.

Frankobrod na Majnu. Minister Šmerling je oznanil, de se bode vojska z Danci zopet začela, in de bode vsem Nemcam priložnost dana, pri ti prvi nemški vojski deležnim biti; de bodo tudi Austriani proti Dancam v kratkim marširali. —

Ruski minister zvunajnih zadev Nesselrode je na vse ruske poslance pri nemških vladah ali dvorih razpis poslal, v katerim se čez vedno dolženje Rusov po nemških časopisih in nemških postavodajavnih zborih pritoži, jih na stare zasluge Rusov zastran nemškiga naroda spomni in zagotovi, de je ruski Car terdno sklenil, vse ljudstva (in tedej tudi Nemce), ktere doma kakšne skušnje in novice delati hočejo, pri miru pustiti. —

V Kelnu se bode zopet zidanje kelnske cerkve praznovalo. Narodni zbor pošlje tje posebno odborstvo, in tudi novoizvoljen namestnik, nadvojvoda Joan je priti obljubil; in nihče ne dvomi, de se bodo zopet besede slišale: „Kein Oesterreich mehr; nur ein einiges Deutschland!“ —

Nepolitiški del.

Kratki pregled evropejskih narodov.

(Dalje.)

Slavjani si niso nikdar ptujih narodov v jarem sužnosti vpregali; njih vojske s sosedi so bile večidel vojske za lastno brambo ali pa za odškodovanje zbog storjenih krivic; vojska pri njih ni nikoli bilo navadno opravilo, kakor pri Sarmatih, Gotih in družih, zlasti severo-azijskih narodih. Slavjani so orožje nosili v brambo in osebno varnost, ne pa za napade in za ropanje.

Desiravno so Slavjani kmirnemu in tihemu življenju nagneni bili, so imeli vendar navado, dobro prevdarjati nasledke vsakiga započetja; ravno kakor niso bili pripravi in željni vojske, so pa v brambi lastne domovine, v varvanju svojih svobod in pravic navadno druge narode presegli, in so se v vojskah izkazali ne le z nepremagljivo močjo, ampak tudi z zdravim premislilom, z gibčno ročnostjo in vojaško znajdenostjo; kar posebno to sprčuje, de so dostikrat gerski in osmanski carji svojim armadam Slavjane za vojvode (vodje) dajali.

Ta hrabrost, urnost in nevtrudljivost v orožji je bila stanovitna in starodavna lastnost celiga silniga nepokvareniga naroda Slavjanskiga, ktera je od prededov na sine in vnuke prehajala. To junaštvo so pa še povišali in vterdili poznejši Slavjani v mnogoverstnih bojih z ptujci.

Po pravici se zamoreta očitati Slavjanam dva madeža v njih lastnostih, ki sta od nekdanj gerdila krasni venec njihovih narodnih krepost (čednost) in ktera je pripisati, de so Slavjani se tudi manjšim narodom, kakor: Keltam, Skytham, Sarmatam, Gotham, Avaram, Kozaram, Bulgaram in drugim v sužnost in podložnost podali.

Pervi madež je, de so Slavjani, razdrobljeni na neštevilne male občine, eden družiga sovražili in v večnih prepirih in razporih med seboj živeli, tako de se nikdar k edinstnosti svojih misel in namenov, in k zadušenju osebne zavisti in nečimernosti povzdigniti niso mogli.

Drugi madež je izviral iz lehkomišelnosti in posnemanja ptujšine, k kateri je bilo od nekdanj nagneno serce slavjansko, tako de jim je vse ptuje, zvonajno ljubši bilo od domačiga, ptuji jezik in ptuje življenje vedno prijetniši od lastniga, materniga.

Pri vsem tem imajo Slavjani veliko zaslug za nas, svoje naslednike. Zakaj, če prav so Slavjani živeči brez skerbi za svojo slavo in naslednikov srečo dostikrat celim rodovam neizrečeno nesrečo napravili; so vendar zavoljo svoje ljubezni do domovine, kmetijstva, obertnosti in kupčije, zavoljo mirniga in pravičniga življenja, sami sebe in pa lepo, s lastnimi rokami v plodonosni vert spreobrneno domovino nam in celimu človeštvu ohranili, zakaj drugači bi za njimi gotovo kakor za Skiti, Sarmati, Goti, Vandali, Huni, Avari in drugimi družiga ostalo ne bilo kakor golo ime in nezmerne pušave.

Slavjani, ko udje velikiga indo-evropejskiga rodu, se razdelijo v slavjansko in litevsko pleme, ko dva verha eniga debla.

Veliko in razširjeno slavjansko pleme, ki je od nekdanj le en jezik imelo, se zdaj razdeli po govorenju, ki je časoma postalo, na jugoizhodno in zahodno versto.

Jugo-izhodna versta se razprostira po preobširnih deželah, ki ih narodi ruski in jugoslavski pod rusko, avstrijsko in turško vlado pod sabo imajo.

Sem se šteje (po Šafarikovim narodopisu)
Rusov: 51,184,000
vseh Ilirv: 10,833,000
med njimi prav Bulgarov: 3,587,000
Iz teh pride pod rusko vlado: 48,590,000
pod avstrijsko „ : 7,327,000
pod turško „ : 6,100,000

Versta zahodna je v deželah v kterih Polaki, Čehi, Moravani, Slovaki in Lužičani prebivajo, in sicer pod četvero vlado: avstrijsko, rusko, prusko in saksonsko.

Šteje se Polakov: 9,365,000
Čehov, Moravanov in Slovakov: 7,167,000
Lužičkih Serbov: 142,000
Iz teh pride:
pod avstrijsko vlado 9,594,000
„ rusko „ 4,912,000
„ prusko „ 2,108,000
„ saksonsko „ 60,000

Vsih Slavjanov v Avstriji skupej je čez 17,000,000, kar veči polovico celiga cesarstva znese; manjši polovica obstoji iz Nemcov, Madžarov, Italianov in drugih narodov.

Pri česki kroni štejemo 4,414,000 Slavjanov in sicer:
na Českim 3,016,000 (Nemcov je 1,145,000)
na Moravi 1,354,000 (Nemcov je 603,000).

Enako ž njimi vendar po lastnim narečji govore Slovaki pod tatranskimi gorami, kterih stevilo okoli 3,000,000 znese. Živi tedej českoslavjanski jezik v ustih več ko sedem milijonov ljudi.

Poglavitne reke slavjanske so:
Pri Rusih: Volga, Don, Dněpr, Neva,
Na Polskim: Wisla (Weichsel),
V Silezii: Odra,
Na Českim: Labe (Elbe) in Veltava (Molva Moravi: Morava, [dau],
Na Ogerskim: Dunaj, Tisa, Vag, Gron in Nitra,
Na Slovenskim in po Slavonii: Sava in Drava.

Poglavitne gore slavjanske so:
Ural med Azijo in Evropo,
Tatre na ogersko-polski meji,
Šumava (Böhmerwald) in Krkonoše na Českim,
Beskide v Moravi,
Triglav na Krajnskim,
Učka gora v Istrii,
Velebit na Hervaškim,
Balkan v gersko-slavjanskih ali ilirskih deželah.

Desiravno so se Slavjani, zlasti ilirski, že za časa svetiga Pavla in drugih apostelnov z kristjansko vero soznali bili, je vendar kristjanska vera še le v devetim stoletji od vsih Slavjanov sploh prijeta bila, zlasti okoli leta 862. Moža pak, ktera sta jih kerstila, podučila in sveto pismo v slavjanski jezik predstavila, sta bila Kyril in Metod, brata po rodu narberžeje Greka iz makedonskiga mesta Soluna. Ona sta narpred učila sveto vero med Bulgari in Serblji; pozneje pa sta na povabilo slavjanskih vladarjev Svatopluka in Rastislava prišla v Moravo in Panonio, ter sta v ti veliki deržavi besedo božjo oznanovale.

Na Českim je preložil sveti Prokop sveto pismo, ktero je pozneje v francozko mesto Reims prišlo, kjer so na-nj kralji pri kronanju prisegovali. Sveti Prokop je vstanovil tudi v Sazavi samostan (kloštar), v kterim so se dolgo časa sveti obredi v slavjanskim jeziku obhajali. Star slavjansk pisatelj tega časa, z imenom Nestor pravi od te spomina vredne dogodbe: „Visoko so se veselili in radovali Slavjani, ko so zaslišali velike čudeže božje v svojim prirojenim jeziku“.

Od Slavjanov so pa na se vzeli kristjansko vero drugi sosedni narodi, p.r. Madžari, kterih kralja svetiga Stepana je k kristjanski veri spreobrnili in kerstil sveti Vojteh (Adalbert) praški škof in po rodu Slavjan.

Slavjani niso vsi ene vere, ampak eni so staroverci ali gerske cerkve 57,000,000, drugi katolski ali rimske cerkve 19,000,000, še drugi protestanti 1,600,000, in eni se zadnič tudi mahomedanske vere derže v ilirskih deželah okoli 800,000, in sicer 250,000 Bulgarov in 550,000 Bosnjakov.

Poglavitne slavjanske mesta so:
Na Ruskim: Moskva, Petrograd, Kijev, Novgorod itd.
Na Polskim: Varšava in Krakov,
Na Českim: Praga,
V Moravi: Berno in Golomovec,
V Galicii: Lvov,
V Dalmaciji: Zader (Zara) in Dubrovnik (Ragusa),
Na Ogerskim: Budin (Ofen),
Na Krajnskim: Ljubljana,
V Istrii: Terst,
Na Koroškim: Celovec,
Na Hervaškim: Zagreb in Reka,
Na Lužičkim: Budišin (Bautzen),
V Serbii: Beligrad (Beograd),
V Bulgarii: Sofia, Filibe in Jedren (Adrianopol),
V Bosnii: Sarajevo in Banja-Luka,
V Černi Gori: Četinje.

Slavjanskiga izvira, desiravno sedaj nemške, so tudi mesta: Sverin in Strelice, Vratislav v Silezii, Draždani in Lipsko na Saksonskim, Berlin v Braniborih itd.

Najslavniši možje iz slavjanskiga naroda so bili:

1) Vladarji in vojvodi:
a) Na Českim: Čeh, Samo (?), Svatopluk, Otakar II., Jaroslav Sternberk, Žižka, Juri Podebradski itd.
b) Na Polskim: Leh, Krok, Sobieski, Kosciusko itd.
c) Na Ruskim: Igor, Vladimir, Jaroslav, Peter Veliki, Suvarov, Dēbič Zabalkanski.

d) Med Iliri: Lauritas, Ogran, Serdivlad, Bato, Belizar, Samo, Ljudevit, Dušan Silni, Krešimer II. Veliki, Marko Kraljevič, Miloš Obilič, Miklavž Zrinski, Černi Juri.

2) Učeni ljudje: Upravda (Justinian), rimski cesar, Nestor, Hajek iz Hajka, Kopernik, Boskovic, Veleslavin, Komenski, Lomonosov, Deržavin, Karamzin, Puškin, Gundulič, Krasicki, Dobrovski, Kopitar, Vega, Dolinar, Linde, Kolar, Šafarik, Jungmann, Palacky, Mickievič, Palmotič, Marko de Dominis, Dositej Obradović, Koseski, Mazuranič itd. itd.

Spomina vredne osebe ženskiga spola so

1) Med Čehi: Libuša, sv. Ludmila, Dragomira, Božena.

2) Na Polskim: Vanda, hči Krakova, Bronislava in Višna, kraljica Pomoranov.

3) Sv. Olga, Marta in Katerina II. slavna cesarica ruska.

4) Kraljice: Cerja, Tevta, Tuga Buga in devica Marula med Iliri.

(Dalje sledi.)

Nemci in Slovenci na Koroškim.

(Iz »Volksfreunde«.)

Nemški otoki v jezikoslovnim pogledu so mesta: Celovec in Belak, tergi na Zilici: zgornji in doljni Terbiž, Malborghet in drugi; slavjanski otoki Bjela ali na Bjeli (Obervehlach) in s. Urih blizo Terga (Feldkirchen). Nemci imajo skorej dve tretinki cele Koroške dežele, vendar najdemo toliko slavjanskih imen rek, gor, potokov, gojzdov itd. de smemo reči, de je bil ta svet nekdanj Slavjanski. Že pred 11 sto leti so pod vojvodam Borutam Slavjani z Bavoreci nekoliko se pomešali in po tem je kos te dežele tako ponemčen bil, de se zamore vzeti, de je v sto letih nemški jezik eno uro poti naprej se pomaknil. Razun nemških šol je poglavitni vzrok tega, de slavjanski otroci v nemške vasi služiti hodijo in nemške dekleta se v slavjanske vasi možijo. Sploh se zamore reči, de nemški Korošci družiga niso ko ponemčeni Slavjani. —

S m e s.

Neki latinski bedak, kakor pravi, iz Ljubljane, je poslal vredništvu kos Slovenije z nacečkani mi večidel latinskimi opombami, ki se sploh gramatikalnih pogrškov, kakor on misli, vtičejo; to de njegove opazke jasno sprčujejo, de slovenske slovnce nikoli vidil ni. Ovadil se ta očitavec ni, temuče le naslednji uvod je pred svoje opombe postavil:

Vóli (sic) vsa hvala, — pogrškim (sic) prijazna opomba; pifhe (sic) serčni (sic) prijatelj.

Tudi se spotakne nad besedami: „zdihajočem pod turškim jarmom“ ter meni, de bi se reči moglo: „turškiga jarma, selbst auch pod turškimu (sic) jarmu“ itd. O sveta prepirljivost! Kdo bo tajil, de malokteri slovenski pisatelj še prav terdno na slovenskih nogah stoji. Damus hanc veniam petimusque vicissim. Vsaka ovca pa vendar ne misli, de zna več kot hruške peči.

* Ako bi naše besede kaj izdale, bi sve-tovali saj toliko časa se z kovanjem novih besedi postati in poenjati, de obljubljeni slovenski besednik na dan pride. Vse stare ptuje besede, ki se med ljudstvom slišijo, so težko toliko škodljive, kakor tje v veter, brez razumenja pojmov ali zapopadkov skovane, opresne besede. Če pa s tem kdo misli kakšen krajnsk „Schutzverein“ začeti, se mu bode težko boljši (boljša) godila, ko pokojnemu Košutovimu vedegyletu. —

* Živimo v imenitni dobi, je rekel nekdo k svoji ženi, to de velikih mož nam manjka. No tedej gledajte, de saj granatirji tukej ostanejo, je odgovorila ona. (Vcela.)

* Slovenka Mariana Frelihova na Škerlehu, šentvidske fare v Ipavi, je zadni dan pretečeniga mesca mali serpana v jutro trojčke, dva fantiča Jožeta in Naceta, pa dekliča Joana porodila. Že prec po porodu močno slaba, sta fantiča oba prvi dan umerla; deklič seer tudi ne dosti krepkeji še živi. —d—

Prošnja

Vsaciga na Krajnskim, kteri podpisanih ali podkrižanih slovenskih prošinj do svetiga Cesarja, zastran vpeljanja našiga jezika v šole in kancelije itd. še v rokah ima, prosim jih meni v Ljubljano poslati, de jih naprej v pravi kraj odpravim.

V Ljubljani 5. velk. serp. 1848.

Jan. Bučar,

c. k. fiskalni uradnik, v slonovih ulicah štev. 15.